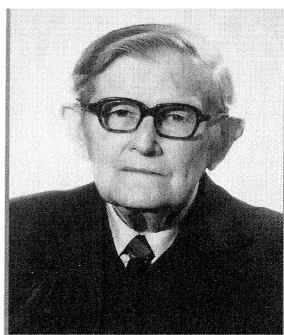

СЕВЕРИН ПАСТЕРНАК
(до 120-річчя від дня народження)

Життєвий і творчий шлях доктора геолого-мінералогічних наук Северина Пастернака, якому 29 вересня 2019 року виповнюється 120 років від дня народження, є яскравим відображенням складної і важкої долі працелюбного українського народу та загалом і багатомілітарної історії галицької інтелігенції зокрема.

Життєвий і творчий шлях доктора геолого-мінералогічних наук Северина Пастернака, якому 29 вересня 2019 року виповнюється 120 років від дня народження, є яскравим відображенням складної і важкої

долі працелюбного українського народу та загалом і багатомілітарної історії галицької інтелігенції зокрема.

Батько Северина Пастернака 1891 року закінчив теологічний факультет та Львівську греко-католицьку духовну семінарію, був висвячений у духовний сан та скерований для священницької праці в містечко Хирів на Старосамбірщині. Тут у нього 2 січня 1892 року народився син, якого назвали Ярославом. Після закінчення Перемишльської гімназії впродовж 1910–1914 років Ярослав Пастернак навчався на філософському факультеті Львівського університету, де вивчав класичну філологію та археологію.

Восени 1896 року Перемишльська єпархія скерувала Івана Пастернака з Хирова на вакантну посаду священника у с. Васевичі (тепер Залужани), що розташоване неподалік від Дрогобича. 26 вересня 1899 року у о. Івана Пастернака народився син, якого під час хрещення назвали Северином.

У 1910 році польська графиня Тарнавська, родина якої володіла великими маєтками у Вацовичах і частково оплачувала будівництво церкви в цьому селі, вимагала, щоб у церкві був встановлений польський вівтар, проти чого виступив о. Іван Пастернак, і вже вневдовзі, під тиском графині, Перемишльська консисторія 1910 року перевела о. Івана Пастернака в його рідне с. Зіболки на Жовківщині.

У своїх спогадах про дитячі та молоді роки Северин Пастернак писав: «Найдавніше, що я запам'ятав, то похорон мами Ольги. Було багато людей, якісь вуйки і тітки та чужі. Довго дзвонили дзвони, голосячи - з гостини додому у вічну дорогу».

Читати і писати своїх дітей навчив їх батько, а також для надання їм відповідних знань за початкову освіту він запрошував учителів. У 1911 році Северин зараховано до Академічної гімназії у Львові. У третьому класі я належав до виховно-спортивної організації «Пласт», яка відповідала англійському скаутингові. Нашим засновником і керівником був біолог доктор Олександр Тисовський.

У 1915 році розпочалися в гімназії навчання, не в головному корпусі, а в Народному домі примістилися дві гімназії – головна та філіал. Я приїхав до Львова... Почав наздоганяти пропущене... Протягом року опрацювали матеріал за четвертий і п'ятий класи... Відновив свою діяльність «Пласт». У шкільному році 1916–19 було в ньому чотири гуртки, які становили чету I – 10 членів; II – 8; III – 9; IV – 7 членів.

Провідником першого гуртка був я до березня 1917 року, до часу, коли мене покликали до австрійського війська. Приділили до 41 полку піхоти де також був Славко (брат Ярослава), де впродовж 1914–1918 років він служив в армії.

Після Листопадового Зриву в Галичині Ярослав перейшов у лави Української Галицької Армії, а влітку 1920 опинився в таборі інтернованих в Чехословаччині.

Северин Пастернак після закінчення української гімназії у Львові воював і був поранений на австрійсько-італійському фронті. У 1919 році добровольцем вступив до лав Української Галицької Армії (УГА), з якою пройшов увесь її тернистий шлях. Перебуваючи в УГА, працював у Пресовій квартирі, де брав участь у випуску бойової газети «Козацький голос». Після поразки УГА і падіння ЗУНРу у чині підхорунжого перейшов на територію Чехословаччини і був інтернований. Тут брав участь у виданні журналу колишніх вояків УГА «Український скиталець».

Старший брат Северина Пастернака Ярослав упродовж 1922–1925 років продовжував археологічні студії в Карловому університеті Праги, працював на кафедрі археології Українського Вільного Університету (УВУ). Захистив дисертацію і 1926 року одержав звання доктора філософії. У 1928 році повернувся до Львова. Провів розкопки в районі Галича, де розкрив Успенський собор з саркофагом Ярослава Осмомисла, 1935 року став доцентом Українського вільного університету, в 1939–1941 роках був професором і завідувачем кафедри археології Львівського університету, а в 1942–1944 – професором греко-католицької Богословської Академії у Львові. Крім того, подібно до досліджень всесвітньо відомого антрополога Ф. Вовка, який за допомогою вивчення черепів довів про те, що українці та росіяни належать до різних типів, а саме, що перші з них – європейці, а другі – азіати. Ярослав Пастернак писав, що не було єдиної великої за простором території, яка полягала в тому, що не було прабатьківщини, спільної для всіх слов'ян, з якої вони ступнево розійшлися на свої історичні місця, і в розгляді етногенези усіх слов'ян треба сягати глибше, не тільки до бронзової доби чи грецьких та римських часів. Я. Пастернак доводить, що розвиток майбутнього російського народу йшов зовсім іншим шляхом, з іншого кореня, під впливом інших кліматичних умов та географічного положення, і що його найдавнішою етнічною базою були праугро-фінські бродячі племена звіроловів та збирачів, а прабатьківщиною – балтійські краї, північна та центральна Україна, а не Московщина. В 1961 році вже в імміграції Я. Пастернак видав монументальну працю «Археологія України». Помер 22 листопада 1969 року в Торонто.

Северин Пастернак 1927 року закінчив Вищу гірничу школу у Пшибрамі, отримав диплом інженера і повернувся до Львова.

Працював викладачем у ремісничому училищі, одночасно вивчав геологію і корисні копалини Галичини та розбирав геологічні матеріали, які накопичилися у Природничому музеї наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка. Уже в ті роки виявив схильність до наукової роботи, про що свідчать перші наукові праці 1929–1930 років. По приєднанні Галичини до радянської України виконував обов'язки доцента геологічного факультету Львівського університету, працював науковим співробітником Львівського Природознавчого музею АН УРСР.

Після звільнення Львова від німецької окупації Северин Іванович працює старшим науковим співробітником природознавчого музею, а згодом – його директором, активно вивчає корисні копалини, зокрема нафтові родовища Галичини. У 1947 році захищає кандидатську, а 1962 – докторську дисертацію. З 1963 року і до виходу на

пенсію працює на посаді старшого наукового співробітника Інституту геології і геохімії горючих копалин АН УРСР. Наукова спадщина С. Пастернака багата і різноманітна. Загальний список друкованих праць ученого, включаючи монографії, рецензії, газетні та статті у популярних виданнях, бібліографію, хронічку, налічує до 200 назв. Головні напрями діяльності вченого – палеонтологія і стратиграфія крейдових відкладів України. Саме над цими проблемами він плідно працював упродовж майже 50 років. Будучи стратиграфом і палеонтологом, вивчав мінеральну сировину Західної України, зокрема нерудні корисні копалини. Не був байдужим і до молодших відкладів – міоценових пісковиків Львова та його околиць, з яких відібрав вражаючі (майже музейні) зразки бурштину. Виявив і дослідив чимало родовищ високоякісних пісків та вапняків, які за його рекомендаціями почали використовувати заводи будівельних матеріалів та склазаводи Львівщини. Завдяки планомірному, ретельному і всебічному вивченню геології заходу України та монографічному опису окремих груп фауни Северин Іванович здобув заслужену славу як в Україні, так і за її межами.

Багато часу й енергії він приділив вихованню висококваліфікованих спеціалістів, був членом вчених рад наукових установ Львова, членом оргкомітетів, конференцій, симпозіумів, семінарів, нарад тощо.

С. Пастернак усе своє життя присвятив науці, плідно й активно займався нею. Османню з його статей опубліковано 1993 року у «Палеонтологічному збірнику», членом редколегії якого вчений був з часу заснування видання. Своєю любов'ю до науки, титанічною працею Северин Іванович навічно увійшов у геологічну науку. Пам'ять про нього як відомого вченого, людину великої широкої душі, прекрасного педагога й вихователя збережеться в серцях тих, хто його знав.

1. Теорії поставання рудних жил і їх вплив на гірництво // Техн. вісті. 1928.
2. Спроба відновити вугільний промисел в Глинську // Техн. вісті. 1929.
3. На копальні золота // Життя і знання. 1929.
4. Мінеральні джерела в Черчі // 36. фізіограф. комісії НТШ. 1930. Вип. 3. С. 59—62.
5. Джерела енергії західноукраїнських земель (Ропа, земний газ, вугілля)//Техн. вісті. 1931.
6. Вибухи на копальнях // Життя і знання. 1931.
7. Das Vorkommen der Steinkohle in Susycia bei Chyryv (S.V. Sevcenko) // Ges. 1931. N 14. S. 14–15.
8. Досліди над корисними копалинами західноукраїнських земель // 36. фізіограф. комісії НТШ. 1932. Вип. 4–5. С. 33–38.
9. Відкриття нових родовищ корисних копалин на західноукраїнських землях // Техн. вісті. 1932.
10. Підкарпатські потасові солі в світлі нових дослідів//Укр. агроном. вісн. 1934. кн. 4.
11. Вісімдесятьліття галицького нафтового промислу // Техн. вісті. 1935.
12. Услів'я праці в нашому технічному світі // Техн. вісті. 1936.
13. Корисні копалини. Українська загальна енциклопедія. Т. 3. Україна. Львів–Станіславів–Коломия, 1935. С. 371–376.
14. З новіших дослідів над нашими мінеральними джерелами // Техн. вісті. 1936.
15. Корисні копалини та промисловість Карпатської України // Техн. вісті. 1938.
16. Каолины Западной Украины // Огнеупоры, 1940. № 11-12. С. 585–587.
17. Знахідка фукозиту в Карпатах // Наук. зап. Львів, держ. ун-ту ім. І. Франка. Сер. геол. 1946. Т. 2. Вип. 1. С. 49–51.

18. МЕЛОВЫЕ отложения Львовской мульды // Тр. Львов. геол. тов. Сер. геол. 1948. Вып. 1. С. 3–25 (співавтор О. К. Смирнова).
19. Про склярські піски околиць Львова // Мінерал. зб. 1948. № 2. С. 41–150.
20. Нові знахідки плейстоценової фауни на західному Поділлі // Наук. зап. Природознавчого музею АН УРСР. 1952. Т. 2. (співавтор К. А. Татаринів).
21. Изученность меловых отложений западных областей УССР // Тр. Львов. геол. об-ва. Сер. геол. 1953. Вып. 3. С. 86–99.
22. Піски західних областей УРСР та шляхи їх використання в скляній промисловості // Питання розвитку продуктивних сил зах. обл. УРСР. 1954.
23. Кратний геологический путеводитель по Львову. Львов. геол. об-во. 1954 (співавтори О. С. Вялов, В. О. Горещкий, Л. М. Кудрін).
24. *Ancyloceras bipunctatum* Schluter из маастрихта Волино-Подольской плиты // Геол. сб. 1954. № 1. С. 157–159.
25. Мезозой платформы // Пробл. пром. и нефтегазоносности и газоносности запад. областей УССР. 1954.
26. Четвертичные отложения. Там же.
27. Серпуліди крейдяних відкладів Волино-Подільської плити і їх значення для стратиграфії // Наук. зап. Науково-природознавчого музею АН УРСР. 1955. Т. 4.
28. Матеріали до характеристики пектинід крейдяних відкладів Волино-Подільської плити // Наук. зап. Науково-природознавчого музею АН УРСР. 1956. Т. 5.
29. Палеонтологічні колекції Львівського науково-природознавчого музею АН УРСР як основа робіт по біостратиграфії і палеогеографії Волино-Подільської плити // Тези доп. виїзної сесії відділу біол. наук АН УРСР. 1956.
30. Новые находки иноцерамов в закарпатском лише // Геол. сб. 1956. Т. 2–3. С. 203–209 (співавтор О. С. Вялов).
31. К столетию Львовского научно-природоведческого музея Академии наук УССР // Геол. сб. 1956. № 2–3. С. 347–348.
32. Фаціальний профіль крейдяних відкладів Волино-Подільської плити // Геол. журн. АН УРСР. 1956. Т. 21. № 4. С. 50–56.
33. Альб-сеноман Волино-Подольской плиты // Геол. сб. 1957. № 4. С. 128–142.
34. Нові дані про фауну Журавненського пісковина // Наук. зап. Науково-природознавч. музею АН УРСР. 1957. Т. 6. С. 107–112.
35. Путівник по Львівському Науково-природознавчому музею АН УРСР. 1957 (співавтори П. П. Балабай, І. К. Загайкевич, О. П. Кулаківська та ін.).
36. Нові знахідки четвертинних ссавців на західному Поділлі // Зб. праць Зоологічного музею АН УРСР. 1957 (співавтор К. А. Татаринів).
37. Albien-cenomanianul de platforma volino-podolica. Analele romanosovietice. Academia Republicii Populare Romine. 1958.
38. Палеонтологічні колекції Науково-природознавчого музею АН УРСР // Наук. зап. Науково-природознавчого музею АН УРСР. 1959. Т. 7. С. 36–41.
39. Велетенський амоніт *Parapuzosia daubreei* Grossouvre з Волино-Подільської плити // Наук. зап. Науково-природознавчого музею АН УРСР. 1959. Т. 7 (співавтор С. П. Коцюбинський).
40. Біостратиграфія крейдяних відкладів Волино-Подільської плити. К., 1959.
41. Атлас палеогеографічних карт Української і Молдавської РСР. За ред. В. Г. Бондарчука. Київ, 1960 (співавтори Є. Я. Красва, А. М. Муліка та ін.).

42. Спроба застосування діаграм при вивченні форми крейдових пектинід // Геол. журн. 1961. Т. 21. Вип. 2. С. 104–106.
43. К стратиграфии верхнемеловых отложений Львовской впадины // Тр. ВНИГНИ. 1961. Вып. 29. Т. 3. С. 91–95.
44. Фауна крейдових відкладів району Рахова, Закарпатської області // Наук. зап. Науково-природознавчого музею АН УРСР. 1961. Т. 9. С. 12–23.
45. Крейдові відклади Волино-Подільської плити і можливості їх використання з будівельної промисловості // Там же. С. 31–34 (співавтор С. П. Коцюбинський).
46. К систематике верхнемеловых пектини // Палеонтол. сб. 1961. № 1. С. 19–21.
47. Памяти Б. С. Кокошинской // Палеонтол. сб. 1961. № 1. С. 157–158 (співавтор О. С. Вялов).
48. Биостратиграфия верхнемеловых отложений Вольно-Подольской плиты: Автореф. дис.. д-ра геол.-мин. наук. Львов, 1961.
49. *Chtumys (Aequipecten) wisniowskii* – новий вид з верхньокрейдових відкладів // Наук. зап. Науково-природознавчого музею АН УРСР. 1962. Т. 10. С. 9–11.
50. Про вік фосфоритів у південних районах Тернопільської області // Матеріали до вивчення природних ресурсів Поділля: 36. наук. ст. Кременець, 1963. С. 51–52 (співавтор В. І. Гаврилишин).
51. Монографічні колекції палеонтологічних фондів Науково-природознавчого музею АН УРСР. Київ, 1963. С. 3–36 (співавтор В. Т. Левицький).
52. Середній альб на Волино-Подільській плиті // Доп. АН УРСР. 1964. № 7. С. 957–958 (співавтор В. І. Гаврилишин).
53. Памяти П. П. Балабая // Палеонтол. сб. 1965. № 2. Вып. 1. С. 99–100 (співавтор В. І. Здун).
54. Пам'ятки неживої природи в західних областях України, їх охорона і використання для вивчення геологічної історії краю // Охорона природи в західних областях України. Матеріали міжобл. конф. Львів, 1966. С. 223–226 (співавтор М. Р. Ладиженський).
55. Верхньокрейдові карбонатні породи Волино-Подільської плити // Геол. журн. Т. 26. Вип. 1. С. 87–89 (співавтори В. І. Гаврилишин, С. П. Коцюбинський, В. Т. Левицький, І. Д. Цибик).
56. Новые данные о возпасте раховской свиты // Палеонтол. сб. 1966. № 3. Вып. 1. С. 114–119 (співавтори О. С. Вялов, Я. О. Кульчицький).
57. Стратиграфия альба и сеномана Вольно-Подольской плиты // Там же. С. 97–106 (співавтори Ю. М. Сеньковський, В. І. Гаврилишин).
58. Фауна моллюсков новой литолого-фацциальной разновидности мела Раховской зоны Украинских Карпат // Палеонтол. сб. 1966. № 3. Вып. 2. С. 70–78 (співавтори Я. О. Кульчицький, П. Ю. Лозиняк).
59. Новые данные о фауне нижнеспасской (яблонской) подсвиты // Палеонтол. сб. № 4. Вып. 2. С. 42–46 (співавтори В. І. Гаврилишин, А. Г. Жураковський).
60. К стратиграфии верхнего мела внешней зоны Предкарпатского краевого прогиба // Там же. С. 60–61 (співавтор С. П. Коцюбинський).
61. До стратиграфії нижньокрейдових відкладів Скибової зони Українських Карпат // Доп. АН УРСР. Сер. Б. 1967. № 8. С. 674–677 (співавтор А. Г. Жураковський).
62. Определение температур по соотношению кальция к магнию в кальците позднемеловых ископаемых Вольно-Подольской плиты и Львовской мульды // Геохимия.

1968. № 9. С. 1128–1131 (співавтори Т. С. Берлін, А. В. Хабаков).
63. Альбські відклади на західному Поліссі // Доп. АН УРСР. Сер. Б. 1968. № 11. С. 971–973 (співавтори В. І. Гаврилишин, Ю. М. Сеньковський).
64. Биостратиграфия меловых отложений Предкарпатского прогиба и сопредельных территорий. Реферат, информация о законченных научн.-исслед. работах в ин-тах АН УССР // Геология. 1968. Вып. 2. С. 7–8 (співавтори В. І. Гаврилишин, Ю. М. Сеньковський).
65. Атлас литолого-палеогеографических карт СССР. М-6 1: 7500000. 1966. Т. 3. Триасовый, юрский и меловой периоды. Москва, 1968. Лист 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50 (співавтори Д. П. Найдін, А. Б. Ронов та ін.).
66. Стратиграфія і фауна крейдових відкладів заходу України (без Карпат). К., 1968 (співавтори В. І. Гаврилишин, В. А. Гинда, С. П. Коцюбинський, Ю. М. Сеньковський).
67. Новые находки фауны в меловых отложениях Раховской зоны (Закарпатье) // Палеонтол. сб. 1969. № 6. Вып. 2. С. 39–43 (співавтор П. Ю. Лозиняк).
68. Геологические разрезы меловых отложений Львовской мульды // Геология и геохимия горючих ископаемых. 1969. Вып. 21. С. 62–65.
69. Літолого-палеогеографічна карта альбу Волино-Поділля і суміжних територій // Доп. АН УРСР. Сер. Б. 1970. № 6. С. 489492 (співавтори Ю. М. Сеньковський,
70. В. І. Гаврилишин).
71. Несколько замечаний по поводу публикации «Стратиграфической схемы меловых отложений Украины» (К., 1969) // Палеонтол. сб. 1970. № 7. Вып. 1. С. 87–88. (співавтори А. М. Волошина, Н. В. Дабагян, Я. О. Кульчицкий).
72. Стратиграфия и палеонтология. Обзорные главы. Геологическая изученность СССР. Т. 31. Украинская ССР (Западные области). Период 1956–1960. Вып. 1. Опубликованные работы. К., 1970. С. 17–38 (співавтори І. В. Венгліньський, Я. О. Кульчицкий, К. Я. Гуревич).
73. Стратиграфия и фауна мела Суховской и Раховской зон Украинских Карпат // Палеонтол. сб. 1971. № 8. Вып. 2. С. 63–70 (співавтор Я. О. Кульчицкий).
74. О возрасте белотисенской свиты (Украинские Карпаты) // Палеонтол. сб. 1971. № 8. Вып. 2. С. 58–62 (співавтор П. Ю. Лозиняк).
75. Альбские отложения западной части Белоруссии // Докл. АН БССР, 1971. Т. 15. № 12. С. 1113–1116 (співавтор В. С. Акимець).
76. Юрські відклади на західному Поліссі // Доп. АН УРСР. Сер. Б. 1971. № 9. С. 788–790 (співавтор В. І. Гаврилишин).
77. С. 788–790 (співавтор В. І. Гаврилишин).
78. Палеогеография Предгорного прогиба Украинских Карпат в поздне меловую эпоху // Bulletin of the IX-th Congress of the Carpatho-Balkan Geol. Ass. (Acta Geologica Ac. Sei. Hungariae, t. 15). Budapest, 1971. P. 243–251 (співавтор В. І. Гаврилишин).
79. Палеогеография мезозоя Волчно-Подольской плиты и Львовской мульды // Сб. реф. научн.-исслед. работ ИГГГИ АН УССР, выполненных в 1968–1969 гг. К., 1971. С. 42–45 (співавтор В. І. Гаврилишин).
80. Литолого-палеогеографические карты платформенной части западных областей УССР и неоконский альбский и сеноманский века мелового периода // Там же. С. 46–49 (співавтори Ю. М. Сеньковський, В. І. Гаврилишин).
81. До методики складання геологічних розрізів і палеогеографічних карт // Геол. журн. 1971. Т. 31. Вып. 6. С. 102–106.

82. Волино-Подільська частина Руської платформи // Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда. К., 1971. С. 99–120.
83. К геологической терминологии // Геол. журн. 1972. Т. 32. Вып. 5. С. 120–122 (співавтор А. В. Кабайда).
84. Палеонтологические фонды Львовского государственного музея АН УССР // Совещание по хранению палеонтологических коллекций. М., 1972 (співавтор О. П. Кулаківська).
85. Крейдові серпуліди Європейської частини СРСР. К., 1973.
86. Фации и палеогеография раннего мела и сеномана Запада Европейской части СССР // Проблемы региональной геологии Прибалтики и Белоруссии. Рига, 1973 С. 87–103 (співавтори А. А. Григяліс, Г. А. Каледа, В. С. Акимець та ін.).
87. До палеогеографії Середнього Придністров'я у пізньому альбі // Геологія і геохімія горючих копалин. 1973. Вып. 34. С. 95–99 (співавтор В. І. Гаврилишин).
88. Новые данные по палеогеографии и тектонике Карпатского региона в меловом периоде. Тектоника и полезные ископаемые запада Украинской ССР. Ч. 1. Тектоника, геология и гидрогеология месторождений горючих ископаемых // Тез. докл. реси. совещ. Львов, 24–26 сент. 1973 г. К., 1973. С. 69–70.
89. Початок каменярської промисловості на західному Поділлі // Пам'ятники України. 1973. № 1. С. 33–34 (співавтор В. І. Гаврилишин).
90. Схема стратиграфічного розчленування альб-сеноману Поділля // Геологія і геохімія горючих копалин. 1973. Вып. 36. С. 85–88 (співавтор В. І. Гаврилишин).
91. Новая книга о раннемеловых аммонитах Карпат // Палеонтол. сб., 1974. № 11. Вып. 1. С. 94–95.
92. Палеогеография мела юго-западной части Восточно-Европейской платформы // Реф. научн.-исслед. работ Ин-та геологии и геохимии горючих ископаемых АН УССР (1972). К., 1974. С. 3–7 (співавтори В. І. Гаврилишин, Ю. М. Сеньковський).
93. До методики охорони пам'яток неживої природи. Охорона природи та раціональне використання природних ресурсів у західних областях УРСР // Тези доп. між- обл. конф. 29–30 жовт. 1974 р. Львів, 1974. С. 62–63 (співавтори В. І. Гаврилишин, Д. М. Дригант, В. А. Гинда).
94. Поздне меловые гироплевры из Львовской мульды // Палеонтол. сб. 1974. № 11. Вып. 2. С. 44–50 (співавтор Н. Н. Бобкова).
95. Олег Степанович Вялов (к 70-летию со дня рождения) // Геология и геохимия горючих ископаемых. 1975. Вып. 43. С. 97–98.
96. Стратиграфия и палеонтология. Геологическая изученность СССР. Т. 31. Украинская ССР (Западные области). Период 1918–1945. Вып. 1. Опубликованные работы. К., 1975. С. 13–21 (співавтор Я. О. Кульчицький).
97. Значення фауни моллюсків для проведення межі між нижньою і верхньою крейдою на Волино-Поділлі // Викопні фауна і флора України. 1975. Вып. 3. С. 56–59 (співавтор В. І. Гаврилишин).
98. Палеогеография Предкарпатья в меловом периоде // Реф. научн.-исслед. работ Ин-та геологии и геохимии горючих ископаемых АН УССР (1975). К., 1976. С. 5–8 (співавтори В. І. Гаврилишин, Ю. М. Сеньковський).
99. Палеогеография Предкарпатского прогиба в меловом периоде (в связи с газоносностью) // Современные проблемы геологии и геохимии нефти и газа. 1977. С. 81–90 (співавтори Ю. М. Сеньковський, В. І. Гаврилишин).

100. Опорный разрез неокома во Львовской мульде // Геология и геохимия горючих ископаемых. 1977. Вып. 48. С. 85–93 (співавтор Л. П. Андреева).
101. Первая находка *Collignoniceras woolgari* (Mollusca, Cephalopoda) в мелу Вольно-Подолья // Палеонтол. сб. 1977. № 14. С. 76–79 (співавтор В. І. Гаврилишин).
102. Новые данные о нижнемеловых отложениях Львовской мульды // Геол. строение провинций горюч, ископ. Украины. К., 1978. С. 67–72 (співавтори Л. П. Андреева, А. М. Волошина).
103. Мікропроліти крейдяних відкладів Волино-Поділля і їх зв'язок з фаціями // Доп. АН УРСР. Сер. Б. 1978. № 5. С. 397–400.
104. Об использовании микропролитов для выяснения условий водной среды // Палеонтол. сб. 1978. № 15. С. 55–58.
105. Стратиграфия и палеонтология. Геологическая изученность СССР. Т. 31. Украинская ССР (западные области). Период 1961–1965. Вып. 1. Опубликованные работы. К., 1978. С. 13–25 (співавтори В. Г. Шеремета, В. В. Даниш, Г. М. Гришкевич).
106. Paläogeographie des Albs auf dem westlichen Territorium des europäischen Teils der UdSSR. Ztschr. für angew. Geologie, 1978, Bd. 24, H. 11. S. 451–456 (співавтори А. А. Grigjalis, R. A. Martinene, W. S. Akimez).
107. Развитие поздне меловых моллюсков на Вольно-Подольи // Палеонтол. сб. 1979. № 16. С. 55–58 (співавтор В. І. Гаврилишин).
108. Неоком Прикарпатья // Геология и геохимия горючих ископаемых. 1980. Вып. 55. С. 22–30 (співавтор Б. М. Улізло).
109. Вулканизм и развитие организмов с кремневым скелетом в северной части океана Тетис в меловом периоде // Геол. журн. 1981. № 2 (співавтори Р. И. Лещух, Ю. М. Сеньковський).
110. Семейство Serpulidae (Серпулиды). Развитие и смена простейших, кишечнополостных и червей на рубеже мезозоя и кайнозоя. М., 1981.
111. Питонеллиды вольно-подольского турона // Палеонтол. сб. 1984. № 21. С. 96–98.
112. Стратиграфия и палеонтология. Геологическая изученность СССР. Т. 31. Украинская ССР. Период 1966–1970. Опубликованные работы. К., 1985. Т. 10. Вып. I.
113. С. 10–18 (співавтори Д. М. Дригант, П. Н. Царненко та ін.).
114. Волино-Поділля у крейдовому періоді. К., 1987 (співавтори Ю. М. Сеньковський, В. І. Гаврилишин).
115. Региональная стратиграфическая схема верхнемеловых отложений платформенной Украины. К., 1991 (співавтори А. В. Іванніков, Є. С. Липник, Л. Ф. Плотникова та ін.).
116. Стратиграфические подразделения меловых отложений платформенной части запада Укоаины / Препринт ИГГГИ АП УССР. № 91–1. Львов, 1991. 54 с. (співавтори В. І. Гаврилишин, С. В. Розумейко).
117. Водоросли из подольского мела // Палеонтол. сб. 1990. № 27. С. 53–57 (співавтор С. П. Мельник).
118. Нові знахідки органічних залишків у керні свердловини Доброміль-Стрільбичі-33 // Палеонтол. зб. 1993. № 29. С. 28–30 (співавтори Л. Т. Бойчевська, Р. Радоїчіць).